

Gepaard bloedonderzoek: kwestie van ondernemerschap

Margriet Brus, redacteur

Bij de GD kunnen bloedmonsters ingevroren worden in de 'bloedbank'. Zijn er productie- of gezondheidsproblemen in uw koppel, dan kunt u het bloed dat op eerdere momenten is afgenomen, laten onderzoeken en vergelijken met de uitslag van onderzoek van bloedmonsters, genomen net na het ontstaan van de problemen. Op die manier wordt het verband tussen een infectie en de gezondheidsproblemen veel duidelijker en weet u beter welke maatregelen u kunt nemen. Kees de Jong, pluimveehouder in Waddinxveen, doet dit al vanaf het begin.

Vier leeftijden

Kees de Jong doet regelmatig gepaard bloedonderzoek bij de GD, omdat hij vier verschillende leeftijden op zijn bedrijf heeft. Dit systeem brengt, behalve voordelen, ook bepaalde risico's met zich mee. Omdat de stallen nooit helemaal leeg zijn, blijven er altijd ziektekiemen rondwaren. De Jong: "als er een koppel nieuwe kippen komt, dan tap ik bloed. De laatste keer heb ik bij een koppel om de maand bloed getapt. Dat wordt dan onderzocht op de belangrijkste bronchitisstammen. Het bloed is ook ingevroren. Als er zich dan een probleem voordoet, kan ik in ieder geval later terugzoeken wat de IB-stam is geweest die mogelijk de problemen heeft veroorzaakt. Niet dat je daar altijd direct de vinger achter krijgt, maar als je het met die tussenpozen van een maand doet, dan ga je op een zeker moment een lijn zien. Als je weet wat het probleem is, dan kun je ook naar een mogelijke oplossing gaan zoeken. Stel dat ik mijn koppels met drie of vier procent minder uitval aflever, dan is dat gewoon geld."

Succesvolle aanpak

Als er eenmaal een uitslag is, dan is het tijd voor de volgende stap. Kees de Jong: "Ik vergelijk de uitslag met de vorige bloedsuitslagen en overleg met dierenarts, faculteit en de GD. We overleggen dan hoe we het probleem kunnen oplossen. Dan probeer je of je het schema kunt aanpassen of een enting kunt toevoegen. Een aantal jaren terug was het overduidelijk welke IB-stam voor de problemen zorgde. Daar hebben ze toen het schema en de entstoffen in de opfok op aangepast en toen

Kees de Jong woont met vrouw en 5 kinderen in Waddinxveen

- In 1983 in bedrijf gekomen
- In 1989 bedrijf overgenomen
- In 1994 twee nieuwe stallen erbij gebouwd
- Lohmann classic; vier leeftijden

Kees de Jong met GD-dierenarts Jos Heijmans.

was het probleem over. En later hebben we een keer twee entingen gewisseld op 13 en 15 weken. Dat was ook met succes." Helaas is er niet altijd een pasklare oplossing. "Het blijft natuurlijk levende have", zegt De Jong.

Problemen met E. coli

Vorig jaar kreeg De Jong flinke problemen met E. coli. "Ik heb toen een hele tijd gedacht dat het aan het klimaat lag", zegt

De Jong. "Daarom heb ik toen allerlei aanpassingen gedaan, maar toch kreeg ik weer E. coli. Dan ga je dus verder zoeken, je sluit steeds meer dingen uit. Uiteindelijk weet je: er moet een virus rondwaren. Als ik dan uitval zie en twee weken daarvoor lichte eieren had, dan is dat voor mij voldoende reden om het IB-spoor te onderzoeken." Aan een oplossing wordt nog gewerkt. "En misschien kom ik tot de conclusie dat aanpassen van het schema hier geen oplos-

Gepaard bloedonderzoek, hoe werkt het?

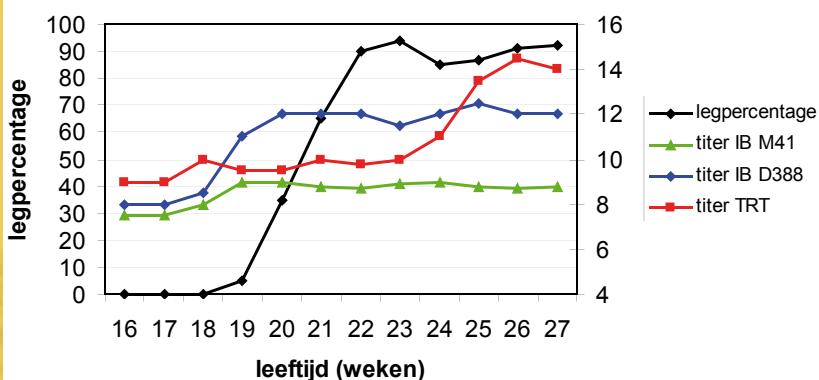
Dr. Sjaak de Wit, pluimveedierenarts

Wanneer een dier een infectie doormaakt, gaat het ter verdediging onder andere meer antistoffen tegen de ziektekiem aanmaken. Met het aantonen van een stijging in het niveau van de antistoffen (de titer) tegen een bepaalde ziektekiem, toon je dus ook aan dat er tussen die twee momenten van bloedtappen een infectie opgetreden is. Met die twee momenten (gepaard bloedonderzoek) kun je de infectie dus in de tijd plaatsen. Hiermee kun je een relatie leggen tussen de ziekteverschijnselen (zie grafiek) en een infectie met een bepaald virus.

Vrij vaak is er echter geen bloed van vlak voor de ziekteverschijnselen verzameld en beperkt men zich tot enkelvoudig onderzoek op een week of 2 of 3 na het optreden van de ziekte. Hiermee kun je wel zien of het dier ooit eens besmet is geweest, maar niet wanneer. Dat kan leiden tot de verkeerde conclusies. Enkelvoudig bloedonderzoek op 27 weken leeftijd in het onderstaande voorbeeld zou laten zien dat de titers voor IB D388 en TRT beide hoger zijn dan je mag verwachten na de vaccinaties.

Dit geeft de neiging tot het trekken van de conclusie dat beide virussen een rol gespeeld hebben bij de problemen. Wanneer niet beide testen aangevraagd zouden zijn, kan dit ook tot de conclusie leiden dat het waarschijnlijk óf D388 (TRT niet aangevraagd) óf TRT (D388 niet aangevraagd) geweest zal zijn. Door bloedmonsters in te vriezen en te vergelijken met een monster van het moment van de klachten zou het duidelijk geworden zijn dat bij deze productiedaling D388 geen rol gespeeld heeft want alleen de titers tegen TRT stijgen duidelijk ten tijde van de eiproductiedaling. Gepaard bloedonderzoek is weliswaar duurder, maar de conclusies zijn vaak veel waardevoller.

Gepaard bloedonderzoek en productiedalingen

Wilt u ook bloed laten invriezen om later gepaard onderzoek te kunnen doen? Kijk dan op www.gddeventer.com > GD Pluimvee of neem contact op met de GD via 0900-1770.

sing biedt. Goed, dan is het ook duidelijk, maar dan heb ik er in ieder geval alles aan gedaan.”

Ondernemerschap

Kees de Jong ziet dus het voordeel in van gepaard bloedonderzoek. Ondanks de kosten, want die zijn er natuurlijk ook. Het is altijd een kwestie van afwegen. De Jong: “Ik heb de laatste keer vier koppels bloed laten onderzoeken. Twintig bloedjes van elke koppel die op veel IB-varianten zijn onderzocht. Dan krijg je wel een flinke

“het mag best wat kosten”

rekening. Aan de andere kant: je kunt wel alleen naar die euro's kijken, maar als je gaat tellen wat de schade is per % uitval op 60.000 kippen, dat is ook niet niks. En dan nog het ongenoegen en de frustratie dat je dode kippen uit je hok moet halen. Als er echt heftige E. coli komt, dan raap je de eerste dagen 60, 70 prachtige kippen op. Als je dat allemaal bij elkaar optelt, dan mag het best wat kosten. Je moet een vis uitgooien om een snoek te kunnen vangen en soms verspeel je de vis. Dat is ondernemerschap.”